

WOJEWODA MAZOWIECKI

Warszawa, 11 marca 2019 r.

WPS-II.431.1.34.2018.JZ

**Pani
Małgorzata Drzazga
Dyrektor
Domu Pomocy Społecznej
"Pod Klonami"
Transbór 12, 05-334 Latowicz**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 127 ust. 1 w związku z art. 22 pkt 9a ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1508, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą” oraz rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. Nr 61, poz. 543, z późn. zm.) inspektorzy Wydziału Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie przeprowadzili w dniach 8-9 i 13-14 listopada 2018 r. kontrolę kompleksową w Domu Pomocy Społecznej „Pod Klonami” w Transborze 12, zwanym dalej Domem.

Przedmiot kontroli obejmował jakość usług świadczonych przez dom pomocy społecznej, przestrzeganie praw mieszkańców oraz zgodność zatrudnienia pracowników z wymaganymi kwalifikacjami. Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2017 roku do dnia kontroli.

W związku z kontrolą, której wyniki zostały przedstawione w protokole kontroli, podpisanym przez Panią 9 stycznia 2019 r. przekazuję, stosownie do art. 128 ustawy, niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Decyzją Wojewody Mazowieckiego nr 827/2015 z 14 kwietnia 2015 r. Pani Małgorzata Drzazga otrzymała zezwolenie na prowadzenie Domu Pomocy Społecznej „Pod Klonami” dla osób w podeszłym wieku oraz przewlekle somatycznie chorych.

Podczas kontroli w Domu przebywało 20 mieszkańców. Powyżej limitu określonego w rejestrze domów pomocy społecznej województwa mazowieckiego przebywały 4 osoby. Na dzień kontroli nie było osób oczekujących na przyjęcie do Domu. W latach 2017-2018 do Domu przybyło 7 mieszkańców. Przed przyjęciem do Domu pracownik socjalny ustalał aktualną sytuację osób w ich miejscu pobytu. Mieszkańcy przebywali na podstawie umów cywilnoprawnych, w dwóch przypadkach zawartych z mieszkańcami, w jednym z synem mieszkanki, za jej zgodą, w pozostałych

z gminami kierującymi osoby. W dokumentacji 3 mieszkańców skierowanych przez Gminę Kotuń brak było umów zawartych przez gminę z podmiotem prowadzącym Dom, do zawarcia których zobowiązuje art. 65 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej. Dyrektor Domu poinformował, że Gmina Kotuń odmówiła zawarcia wymienionych umów. Wójt Gminy Kotuń w odpowiedzi na pismo Wydziału Polityki Społecznej MUW w tej sprawie, pismem z 06.02.2019 r. poinformował o zawarciu tych umów w dniu 14.01.2019 r.

Właścicielem nieruchomości Domu Pomocy Społecznej „Pod Klonami” w Transborze jest gmina Latowicz, od której osoba prowadząca Dom dzierżawi działkę wraz z budynkami. Dom mieści się w parterowym budynku wyposażonym w niezbędne instalacje. Stan techniczny i sanitarny budynku jest dobry. Do budynku prowadzą 2 wejścia z podjazdami dla wózków inwalidzkich. W ciągach korytarzowych zamontowane są poręcze. Obiekt wyposażony jest system alarmowo-przeciwpożarowy oraz system instalacji przyzywowo-alarmowej. We wszystkich pokojach mieszkalnych były przyciski systemu przyzwowego przenośne (po jednym na pokój) oraz przyciski na ścianach w łazienkach. Sygnalizacja dźwiękowa była słyszalna na korytarzu oraz we wszystkich pomieszczeniach.

W budynku mieszkalnym wydzielono pomieszczenia ogólnego przeznaczenia, o których mowa w § 6 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 734), z wyjątkiem pokoju gościnnego. Pokoje mieszkalne 3-osobowe pod względem wyposażenia oraz powierzchni nie spełniały norm określonych w § 6 ust. 1 pkt 3 lit. b i c) ww. rozporządzenia. Liczba łazienek i toalet dostosowana była do liczby mieszkańców przebywających w placówce. Łazienki wyposażone były w miskę ustępową, prysznic, umywalkę, uchwyty dla osób niepełnosprawnych, krzesiśko prysznicowe lub wózek kąpielowy. W czasie kontroli w pokojach mieszkalnych oraz w pozostałych pomieszczeniach było czysto, jednak w pierwszym dniu kontroli w 2 pokojach wyczuwalny był zapach moczu. W kolejnych dniach kontroli pomieszczenia mieszkalne były wolne od nieprzyjemnych zapachów.

Podczas czynności kontrolnych stwierdzono, że mieszkańcy posiadają wymaganą odzież, bieliznę, obuwie dostosowane do pory roku. Zakupy dokonywane były ze były ze środków finansowych mieszkańców, według zgłoszonych przez nich potrzeb (za zgodą opiekuna prawnego) lub, w przypadku osób, które nie mają własnej odzieży i obuwia oraz możliwości zakupu ich z własnych środków, przekazywane były przez Dom. Artykuły higieny osobistej zapewniane są przez Dom oraz dodatkowo na życzenie mieszkańców kupowane z ich środków. Zmiana bielizny pościelowej odbywała się nie rzadziej niż raz na dwa tygodnie, ręczników – nie rzadziej niż raz na tydzień. Usługi opiekuńcze świadczone były przez opiekunki całodobowo. Dom umożliwiał mieszkańcom udział w terapii zajęciowej, zaspokajanie potrzeb kulturalnych i religijnych oraz kontakt z rodzinami i osobami bliskimi, jak również ze społecznością lokalną. Mieszkańcy mieli zapewniony kontakt z psychologiem zatrudnionym w placówce. Dom zapewniał mieszkańcom 3 posiłki główne i podwieczorek oraz pomoc w ich spożywaniu. W dniu kontroli nie było zleconych diet przez lekarza. Podstawowe produkty żywnościowe oraz napoje były dostępne przez całą dobę. Ponadto, mieszkańcy dysponowali własnymi produktami spożywczymi przechowywanymi w lodówce, w aneksie kuchennym.

Dom umożliwiał przekazywanie posiadanych rzeczy wartościowych oraz środków pieniężnych do depozytu. Na dzień kontroli żaden z mieszkańców nie złożył przedmiotów wartościowych do depozytu. W przypadku zgonu mieszkańca, zgodnie z ww. Regulaminem prawo do pobrania pieniędzy z depozytu mają spadkobiercy na podstawie prawomocnego postanowienia sądu stwierdzającego nabycie spadku. Dom pomaga mieszkańcom w rozliczeniu opłat związanych

z pobytem, w tym reguluje opłaty za okres nieobecności mieszkańca w Domu, o których mowa w art. 63 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej. Wysokość zwrotu (20 % dziennej opłaty) podmiot prowadzący Dom określił w § 3 pkt 6 umowy opieki zawieranej z osobą lub gminą. W okresie objętym kontrolą dokonano zwrotu 2 mieszkańcom w wysokości 20 % wnoszonej przez nich dziennej odpłatności (koszt wyżywienia) za nieobecność w Domu z powodu pobytu w szpitalu. Odpłatność ponoszona przez gminy również została pomniejszona o 20% za okres pobytu mieszkańców w szpitalu. Zgodnie z przepisami gmina za czas nieobecności mieszkańca w domu pomocy społecznej powinna wносить odpłatność w wysokości ustalonej w umowie.

Dom umożliwia mieszkańcom dostęp do podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej. Podstawową opiekę zdrowotną zapewnia mieszkańcom NZOZ „Centrum” w Latowiczu. Od 1 października 2018 r. Dom nie zatrudnia pielęgniarki. Obecnie opiekę pielęgniarską zapewnia mieszkańcom dyrektor (mgr pielęgniarstwa). Stwierdzono, że w gabinecie medycznej pomocy doraźnej, nie wszystkie leki były zabezpieczone w szafkach zamykanych na klucz. Leki psychotropowe przechowywane były w kasetce zamkniętej na klucz, jednak nie były podpisane dla kogo są przeznaczone. Leki rozkładane były przez p. dyrektora, jak poinformowała zgodnie z zaleceniem lekarskim, lecz wydawane były mieszkańcom przez opiekunki (na polecenie dyrektora). Zakaz podawania leków bez wiedzy przełożonego został wpisany w zakres obowiązków opiekuna. Nie prowadzono rozchodu leków, w tym psychotropowych. W gabinecie medycznej pomocy doraźnej nie dokumentowano czynności gabinetu zabiegowego. Nie sporządzano raportów pielęgniarskich. Należy zauważyć, że z uwagi na fakt, że w praktyce Dom gospodaruje lekami w imieniu mieszkańców, zatem konieczne jest prowadzenie odpowiedniej dokumentacji poprzez wprowadzenie analogicznych rozwiązań jak w podmiotach leczniczych. Zdaniem inspektorów prowadzenie rejestru leków psychotropowych i neuroleptyków jest niezbędne również w celu zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańcom i pracownikom Domu oraz rozliczalności leków podwyższonego ryzyka. Ustalono, że całość kwoty za leki pokrywana była z własnych środków pieniężnych mieszkańców, Dom nie pokrywał opłat ryczałtowych do wysokości limitu ceny, przewidzianej w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, o czym mówi art. 58 pkt 3 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

W Domu założony był zeszyt zastosowania przymusu bezpośredniego według wzoru określonego w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 28 czerwca 2012 r. w sprawie sposobu stosowania i dokumentowania zastosowania przymusu bezpośredniego oraz dokonywania oceny zasadności jego zastosowania (Dz. U. z 2012 r. poz. 740), w którym na dzień kontroli nie było wpisów.

Dom prowadzi dla każdego mieszkańca indywidualną dokumentację. W okresie objętym kontrolą w Domu przestrzegane były terminy sporządzania indywidualnych planów wsparcia, zgodnie z § 2 ust. 4 rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej. Ustalono, że działający w placówce zespół terapeutyczno-opiekuńczy opracowywał i dokonywał oceny realizacji indywidualnych planów wsparcia mieszkańców, zgodnie z § 2 ust. 3 ww. rozporządzenia.

W Domu Pomocy Społecznej „Pod Klonami” według przedstawionego wykazu pracowników Domu (stan na dzień 8 listopada 2018 r.) łącznie zatrudnionych było 12 pracowników na 10 i 1/8 etatu. W grupie pracowników zespołu terapeutyczno-opiekuńczego faktycznie pracę z mieszkańcami realizowało 10 osób na 6,23 etatach. Do pracowników zespołu terapeutyczno-opiekuńczego doliczono 2 wolontariuszy (0,62 etatu), pracujących bezpośrednio z mieszkańcami, tj. osobę, która

prowadziła muzykoterapię i zajęcia edukacyjne na temat regionu oraz osobę, która zajmowała się opieką nad mieszkańcami. Wskaźnik zatrudnienia pracowników zespołu terapeutyczno-opiekuńczego w dniu 8 listopada 2018 r. dla osób w podeszłym wieku wynosił 0,33, dla osób przewlekle somatycznie chorych wynosił 0,35 i był niższy od wskaźnika określonego w § 6 ust. 2 pkt 3 lit. a) i lit. b) ww. rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej.

Podczas kontroli dokonano analizy akt osobowych pracowników zespołu opiekuńczo-terapeutycznego. Z akt pracowników wynika, że posiadają oni kwalifikacje analogiczne do kwalifikacji pracowników zatrudnianych w domach pomocy społecznej prowadzonych przez samorząd powiatowy lub gminny (zgodne z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 15 maja 2018r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (Dz. U. z 2018 r. poz. 936)). Dyrektor i pracownik socjalny posiadają kwalifikacje określone w ustawie o pomocy społecznej.

Pracownicy zespołu terapeutyczno – opiekuńczego uczestniczyli w zorganizowanych przez dyrektora Domu szkoleniach, o których mówi § 6 ust. 2 pkt 4 ww. rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej.

Mieszkańcy, z którymi rozmawiano podczas kontroli nie zgłaszali uwag do świadczonych przez Dom usług bytowych i opiekuńczych oraz organizacji czasu wolnego. Powiedzieli, że w Domu panuje dobra atmosfera i przestrzegane są prawa mieszkańców. Pozytywnie wypowiedali się o pani dyrektor i dobrze oceniali pracę personelu. Nie zaobserwowano naruszeń godności mieszkańców. Podstawowe prawa mieszkańców określone zostały w Regulaminie organizacyjnym Domu Pomocy Społecznej „Pod Klonami.” Wymienione zostały również obowiązki mieszkańca, czynności, których wykonywanie jest zabronione, konsekwencje nieprzestrzegania Regulaminu oraz uprawnienia personelu. Nie ma podstaw prawnych do zawierania w treści aktów prawnych regulujących prawa i obowiązki mieszkańców Domu, katalogu środków dyscyplinujących. Wskazane sankcje odbierane są w kategorii kary. Wolność osobista jednostki stanowi dobro chronione przez art. 41 ust. 1 Konstytucji RP. Zgodnie z nim, każde ograniczenie tej wolności musi mieć wyraźne umocowanie ustawowe. Należy podkreślić, że ustawa o pomocy społecznej nie zawiera w tej materii żadnej regulacji, tym bardziej dopuszczającej stosowanie dyscyplinowania mieszkańców. W regulaminu jest zapis o zakazie spożywania alkoholu na terenie Domu, w dalszej części regulaminu dopuszcza się dokonywanie kontroli mieszkańca, możliwość wejścia do pokoju mieszkańca jeśli istnieje podejrzenie nadużywania m.in. alkoholu. Wszelkie tego typu formy nadzoru chodź wynikają z konieczności zapewnienia bezpieczeństwa i porządku, ograniczają sferę wolności osobistej mieszkańców.

W celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości zwracam się do Pani Dyrektor o realizację następujących zaleceń pokontrolnych:

1. Nie przyjmować do Domu większej liczby osób niż liczba miejsc określona w *Rejestrze domów pomocy społecznej województwa mazowieckiego*.
2. Zorganizować pokoje mieszkalne w taki sposób, aby pod względem powierzchni i wyposażenia odpowiadały standardowi określonemu w § 6 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej.
3. Wszystkie leki przechowywać w szafach zamykanych na klucz oraz dokumentować gospodarowanie lekami mieszkańców.

4. W procedurach wewnętrznych Domu nie stosować nieuprawnionych zapisów ograniczających sferę praw i wolności mieszkańca.
5. Zapewnić wskaźnik zatrudnienia pracowników zespołu terapeutyczno-opiekuńczego w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy, zgodnie z § 6 ust. 2 pkt 3 lit. a) i lit. b) rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej.
6. Pokrywać opłaty ryczałtowe i częściową odpłatność do wysokości limitu ceny, przewidziane w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, zgodnie z art. 58 pkt 3 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.
7. Dokonywać zwrotów za okres nieobecności mieszkańca w Domu wyłącznie mieszkańcowi, a także innej osobie obowiązanej do wnoszenia opłat za pobyt w Domu, jeżeli mieszkaniec Domu przebywa u tej osoby, zgodnie z art. 63 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej.

Pouczenie:

Zgodnie z art. 128 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej kontrolowana jednostka organizacyjna pomocy społecznej może, w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia.

Jednostka organizacyjna pomocy społecznej w terminie 30 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia obowiązana jest do powiadomienia Wojewody Mazowieckiego o realizacji zaleceń, uwag, wniosków na adres: Mazowiecki Urząd Wojewódzki w Warszawie Wydział Polityki Społecznej, pl. Bankowy 3/5, 00-950 Warszawa.

Zgodnie z art. 130 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych – podlega karze pieniężnej w wysokości od 200 do 6 000 zł.

z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO

Kinga Jura

Zastępca Dyrektora

Wydziału Polityki Społecznej